

IN MREŽA

OSOBE S INVALIDITETOM U MEDIJSKOJ I MODNOJ INDUSTRIJI Tko, gdje i kako pri invaliditetu?

Objavljeno prije 2 tjedna / 30 studenoga, 2023
By IN-PORTAL

Možemo reći da su osobe s invaliditetom nedovoljno prisutne u medijima kao sadržaja, a s tom činjenicom vjerojatno je povezana i činjenica da je sadržaj specijaliziranog za ovu tematiku nedovoljno

Mediji su se danas više-manje sveli na oglasni prostor i senzacionalizam, a potonje kod izvještavanja o temama vezanim uz invaliditet i relevantnim za osobe s invaliditetom. Teme se mogu sažeti na herojske priče o svakodnevnim radnjama ili nesretnu sudbina osoba s invaliditetom, uz iznimku povremenih korektnih izvještaja o aktivnostima udrugama.

Da bi spomenute nepoželjne perspektive izbjegli, s promjenama moramo početi od početka. Ne smijemo se prepustiti sažalijevanju i jadikovkama, poručili su kolege novinari u [tekstu serije](#). Ako želimo promjene, moramo dati drugačiju perspektivu, naglasak na znanju i vještinama, a o osobama s invaliditetom treba pisati kao da invaliditet ne zaključili su.

Ipak, da bi se glas osoba s invaliditetom mogao čuti, potrebni su neki preduvjeti – moraju biti pristupačni, i fizički i što se tiče zapošljavanja i prilagodbe radnih uvjeta. Nekoliko specijaliziranih portala i radija, poput našeg portala ili Radija 92, mali broj trenutno zapošljava novinare s invaliditetom, što zbog predrasuda o njihovim mogućnostima, što zbog nestabilnog financiranja neprofitnih medija. Iako svjesni potrebe za širenjem teme i broja novinarskih radnika s invaliditetom, često ne mogu ponuditi adekvatna uvjeta ili zaposlenje.

Na temelju navedenog [možemo reći da su osobe s invaliditetom nedovoljno prisutne u medijima kao kreatori sadržaja, a s tom činjenicom vjerojatno je povezana i činjenica da su specijaliziranih emisija za ovu tematiku nedovoljno](#). Google pretraga pokazala je da nacionalna televizija ima samo jednu emisiju koja se bavi životom i pravima osoba s invaliditetom, 'Normalan život', u ne baš sjajnom terminu, četvrtkom u 11 ujutro i to samo jednom tjedno. Neke druge emisije sporadično propituju teme pristupačnosti, skrbi, osobne asistencije i aktualnosti.

'Jedan plus jedan' i 'Šesto čulo' emisije su koje možemo slušati na Hrvatskom radiju. Prva nastoji senzibilirati 'javnost prema osobama s invaliditetom, a u tome joj pomažu pjevači, glumci, sportaši, umjetnici', a druga je namijenjena osobama s invaliditetom i temama i pitanjima koja ih zanimaju i tiču se njihova života'.

Na RTL-u i Novoj TV nema specijaliziranih emisija, ali Nova TV često izvještava o problematici, kroz emisiju Provjereno, Dnevnik ili neke zabavne emisije. Z1 televizija ima emisiju 'Leti smo' koju uređuju i vode osobe s invaliditetom, a lokalna televizija Tv

OSOBE S INVALIDITETOM U MEDIJSKOJ I MODNOJ INDUSTRIJI

ostalih segmenata iz života mladih i osoba s invaliditetom. Emisiju je pokrenuo Hrvatski udruženje za mlade i studente s invaliditetom 'SUMSI'.

Emisija 'Bez dlake na jeziku' vrti se na Radiju Kastav, a u njoj, kako i ime govori, osobe s invaliditetom 'svoju istinu govore onako kako znaju, govoreći ponekad i teško, čak često u verbalnom izražavanju zbog svojih specifičnih dijagnoza'. Radio emisija 'C' emitira se na Radio Zelini, a sadržaj popunjava aktivnostima Udruge Srce.

Osim navedenih, druge emisije Google pretraga nije izbacila, ali pretpostavljamo da ih ima još nekoliko na lokalnim radijskim postajama. Iako ograničenog dometa, takve emisije su puno znače lokalnom stanovništvu. Međutim, da bi utjecaj medija bio veći, velike i male kuće trebale bi još više pažnje posvetiti sadržaju, odabiru gostiju i zapošljavanju osoba s invaliditetom.

Pisali smo u ranijim tekstovima kako je nužno više sadržaja posvećenog brojnim pitanjima na putu do potpune inkluzivnosti osoba s invaliditetom. Jednako tako, osobe s invaliditetom trebaju zvati da gostuju u emisijama samo o njihovim pravima i problemima s kojima žive, a ne emisije koje će istaknuti njihovu stručnost i interese.

Nedostaje nam i upoznavanje s različitim oblicima invaliditeta, a zajedno s drugim načinima na koje se nešto može napraviti i nesvakidašnjim vještinama koje mogu steći. Na primjer, osobi koja nije slijepa teško je zamisliti kako se slijepi glumac orijentira na kazališnim daskama, a osobi koja u jednoj ruci drži iglu za heklanje, čudno je da se heklati može i jednom rukom. Možda smo čuli da se komuniciraju znakovnim jezikom drugačije, direktnije izražavaju, ali ne znamo što to znači i da se ne trebamo vrijeđati ako nam gluha osoba kaže da smo debeli.

Nadalje, za potpuno korištenje medija u svrhu poboljšanja društva potrebna je i promjena samog sadržaja. U [Izvešću o radu pravobraniteljice za osobe s invaliditetom za 2022. godinu](#) navodi se da 'u dosadašnjim programima (posebno televizijskim) nema dovoljno emisija i sadržaja namijenjenih i prilagođenih za praćenje od strane djece i mladih s oštećenjima slušnog aparata, jer djeca do školske dobi ne mogu koristiti takozvane plutajuće titlove, jer ne znaju čitati i sadržaj treba prilagoditi na drugačiji način. Zato je potrebno upoznati društvo sa sva postojanjem, a onda i primjenom znakovnog jezika, navodi ona.

Također navodi da još više sadržaja treba biti prevedeno, jer UPT ima trend povećanja broja prevoda s trenutnih 480 minuta do 580 minuta u 2027.

IN MREŽA IN BURZA VIJESTI SPORT MODERNA VREMENA LIFE

rasta s trenutnih 480 minuta do 580 minuta u 2027.

OSOBE S INVALIDITETOM U MEDIJSKOJ I MODNOJ INDUSTRIJI

pravo na praćenje sadržaja – bilo kulturnog, informativnog, znanstvenog, zabavno drugog – kao i osobe bez invaliditeta. K tome, podsjetimo, pandemija koronavirusa koji su pogodili Zagreb, Petrinju, Sisak i njihovu okolicu pokazali su da su osobe s invaliditetom ostale zakinute za važne informacije, a to im u nekim slučajevima može biti život.

Sve su navedene pretpostavke nužne da bi mediji ispunili svoju ulogu – informiranja i uključivanja svih zainteresiranih aktera u rad na informiranju. Važno je, kao što smo već naveli, da se fokus makne s invaliditeta i stavi na kvalitetu obavljanja zadataka, jer što je u modnoj industriji važno da se modele s invaliditetom ne zapošljava zbog izgleda nego zato što kvalitetno i sa žarom rade svoj posao.

Prostor za poboljšanje i borbu je velik, a iako do nas možda još nisu došle, postoji i puno pozitivnih priča koje čuče u nekoj lokalnoj zajednici ili u različitim kutcima svijeta trudi se prenijeti te priče, a pridonijeti može i svatko od nas – tako da pronade one koje ga interesiraju i potiču da uči i radi ono što ga zanima, da uči o drugima i da tako zajebine među sobom razumijevanje i prihvaćanje različitosti.

Ana Vragolović

Članak je napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

POVEZANE TEME: #ANA VRAGOLOVIĆ #INMREŽA #ISTAKNUTO #MEDIJI #MODA #OSOBE S INVALIDITETOM

IN-PORTAL

In-Portal vlasništvo je svih onih kojima je bolji život svih osoba s invaliditetom, kako u Hrvatskoj tako i u svijetu. To je primarna briga.